

МОЛОДИЙ КОМУНАР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання IV
№ 71 (344).

Неділя, 11 грудня 1960 р.

Ціна 20 коп.

ПЛЕНУМУ ЦК КПРС

ЗА ВІСІМ ТИСЯЧ ЛІТРІВ МОЛОКА

Молоді тваринники області в листах до редакції часто запитують про «секрети» успіху П. Шкурка — дояра племянного заводу «Тростянець» на Чернігівщині.

Ми звернулися до т. Шкурка з проською розповісти про досвід своєї роботи.

Нижче друкуємо його розповідь.

Я ВЖЕ давно вийшов з комсомольського віку. Та справи мелодійні незмінно хвилюють мене, і я завжди слідкую за ними. Особливо мене, дояра, цікавить, як працюють молоді тваринники. Зрозуміла річ, багато ще чого їм не вдається: невистачає практичного досвіду, вправності. От саме для вас, молоді, і хочу я розповісти дещо про свою роботу, поділитися набутими знаннями. ...Вже більше 20 років

доглядати за тваринами, уміло доїти їх. Я, наприклад, проводжу доїння тричі на день, причому завжди в один і той же час. На початку і в процесі доїння масажую вим'я коровам: вони тоді все молоко віддають. Це можна не зважати при цьому і на техніку доїння. Доїти треба рівномірно, добиватися того, щоб тварина звикла до ритму. Я за хвилину стискую вим'я 65 — 70 разів.

утримання її. У нас, на заводі, воно стійлове, в літніх таборах. Та, крім цього, я підпасав своїх корів: у весняний період — на багаторічних травах, влітку вівсяній суміші та кукурудзі. Завжди дотримував також розпорядку дня. Ранкове доїння розпочинав о 4-й годині 30 хвилин. Корів підмивав тільки теплою водою: адже це впливає на жирність та віддачу молока.

Закінчивши доїти корів, годую їх, а потім виганяю на прогулянку. О 12-й годині дня знову все повторюється в такому ж порядку. Нарешті, третій раз проводжу доїння о 6-й годині вечора.

Все, про що я розповів, привело до здешевлення виробництва молока. Вартість одного центнера продукції по моїй групі складає 72 карбованці — на 30 карбованців менше, ніж вартість молока, одержаного від цього стада. Надій від кожної корови вже зараз перевищує 7.900 літрів. Та я прагну до більшого. До кінця року думаю надійти від усієї групи 93 тонни молока.

П. ШКУРКО,
дояр племянного заводу «Тростянець», Чернігівської області.

Славні діла ТРУДОВІ

САМОВІДДАНОЮ працею заслужила пошану в колгоспників артілі імені Леніна, Гайворонського району, молода доярка Надя Березовська. За одинадцять місяців вона виконала своє зобов'язання, надавши по 2.800 літрів молока від кожної фуражної корови.

Виконав річне зобов'язання і дояр Павло Марчук. Зараз він вступив у змагання з відомим доярем району Іваном Черповицьким.

Р. БАЛИЦЬКИЙ,
секретар колгоспної комсомольської організації.

НИНІШНЬОЇ весни достякласниця Галина Король вперше вивела свою ланку на бурякову плантацію колгоспу імені Мічуріна, Голованівського району. Дружними виявилися дівчата, наполегливими в труді. Багато сил і енергії вклали вони в роботу, любовно доглядали кожну рослину.

І не марно! Ланка Галини Король по 300 центнерів буряків виростила на кожному гектарі.

Тепер — у похід за врожай третього року семиріччя вирушають дівчата.

Б. СОЛОВЕЙ,
секретар колгоспної комсомольської організації.

Ось вони — герої праці, МОЛОДІ КІРОВОГРАДЦІ

Не було ще таких рубежів, яких би не взяла ця серйозна руська дівчина. Відгодовуючи свиней в колгоспі «Україна», Кіровоградського району, Людмила Капралова доводить щодобовий приріст кожної голови до 700 грамів. Хороший подарунок підготовлено Пленуму ЦК КПРС. Та і як же може бути інакше у комуністичній трудовій.

На знімку: Л. КАПРАЛОВА.
Фото М. САВКУНОВА.

Щодня — по 510 грамів

МОЛОДИЙ свинар троїанського колгоспу імені Леніна, Добровеличківського району, Олександр Воевода виробив у цьому році 304 центнери свинини. Зараз він відгодовує 300 голів свиней. Добовий приріст ваги кожної тварини становить 510 грамів.

М. ТАРАНЕНКО,
секретар колгоспної комсомольської організації.

ГАЛИНА ЙДЕ ДО МЕТИ

МАТИ з посмішкою дивлячись на Галину. А вона збуджена, розчервоніла, із запалом говорила: — Вирішили ми з Ніною Дідевич і Оленою Гуляшою по триста голів свиней доглядати. Так, як Ярослав Чиж, працюватимемо.

— А не важко буде? — Ну то й, що ж. Ми легкого хліба не шукаємо. Як би там не було, а 400 центнерів свинини в цьому році обов'язково здамо.

...Ні на хвилину не забувала Галина Гаврилюк про обіцянку, дану перед усіма членами артілі імені Сталіна, Розуміла: вона мусить добитися свого. Завжди слідувала за дотриманням раціону годівлі, чистоти в приміщенні. Трудилася, не покладаючи рук.

З настанням весни нинішнього року заговорили в Йосипівці: — Он яка у Гаврилюків дочка! Два роки, як десятий клас закінчила, а вже відомою свинаркою стала...

Незабаром Галина пережила велику радість, вона побувала в Києві на республіканській нараді молодих тваринників. Там зустрілася з Я. Чижем. Розповіла йому про свою роботу, порадила. А повернувшись додому, дала слово: значно перевиконати своє зобов'язання. Та знань не вистачало, часто траплялися утруднення, сумніви. Допізна засиждувалася Галина над книжками — досвід передовиків вивчала. Не тільки вивчала, а й у роботі своїй повсякденній запроваджувала.

Ишов час. І якою ж великою була радість дівчини, коли підбили підсумки роботи: виявилось, що за 10 місяців вона здала державі 350 центнерів свинини.

Плекає Галина мрію хорошу — зоотехніком стати. А поки що вчиться в одинадцятій класі школи сільської молоді, щоб до вступу в інститут бути готовою.

Цікавим, повнокровним життям живе дівчина з Йосипівки. І дивлячись на неї, не можна не радіти тому, яка чудова молодь живе серед нас.

І. КУРІНЬКО,
Ульянівський район.

КОМСОМОЛКА ЛІДІЯ ШКАРАПА ДОЇТЬ 122 КОРОВИ

ЦУМАНЬ, Волинської області, 7 грудня. (РАТАУ). Доярка Олицького племрадгоспу Лідія Андріївна Шкарапа сама доїть 122 корови.

...Молочно-товарна ферма радгоспу і справді має незвичайний вигляд. Кукурудзяний силос, закладений наземним способом, від сараїв відділяє цементна площадка, яка має по боках годівниці для сіна, а внизу жолоби для коренеплодів. Корови їдять корм коли хочуть і скільки хочуть. На фермі застосували безприв'язне утримання тварин.

Коли настає час доїння, корови за світловим електричним сигналом заходять у приміщення. Посередині його обладнано доїльний зал. За 2,5—3 години Л. Шкарапа пропускає через нього всіх корів. Тимчасом два працівники встигають підвезти сіно, прибрати з площадки гній, помити її водою з шланга.

Доярка зайнята на фермі не більш як 7—8 годин. Вона має тепер більше вільного часу, ніж раніше, коли доводилось доїти вручну 18 корів. Л. А. Шкарапа одержала за 11 місяців майже в п'ять раз більше молока, ніж у минулому році.

Дай відповідь, дорогий читачу

Наближається новий, 1961 рік. Вже ввійшло в традицію, що на межі двох років люди оглядають пройдене, діляться з своїми планами, мріями на майбутнє.

Просимо вас, дорогі читачі, надіслати до редакції відповіді на такі запитання:

1. Чим особливо знаменний для вас 1960 рік? Які найяскравіші події відбулися у вашому особистому житті, в житті вашого підприємства, установи, інституту, школи?

2. Які ваші плани, задуми на 1961 рік — третій рік славного семиріччя?

Найцікавіші листи будуть надруковані в газеті. Бажано їх одержати до 25 грудня.

Листи надсилайте на адресу: Кіровоград, вул. Луначарського, 36. Редакція газети «Молодий комунар».

Найголовніше — мир

Заява Народи представників комуністичних партій є ще одним свідченням єдності поглядів братських комуністичних партій, які йдуть по шляху, вказаному Марксом, Енгельсом, Леніном. Комуністи всіх країн тверді в своїй рішучості відстоювати принципи марксизму-ленінізму в боротьбі за здійснення вікової мрії людства — комунізму.

Працівники СКБ заводу «Червона зірка» палко вітають і гаряче підтримують Заяву Народи тому, що в ній відтворені наші думки, наші побажання, наші надії.

— Ми бажаємо миру, — так говорять машинобудівники. — Ми бажаємо, щоб всі люди мали можливість вільно жити, працювати. Нам потрібне роззброєння.

Ми горді тим, що саме наша країна є прапороносцем всього нового, прогресивного, є прикладом для трудящих всього світу, оплотом миру і свободи людства. Ми горді нашою Комуністичною партією, яка веде нашу Батьківщину до щасливого майбутнього.

Всі наші мрії, наша праця, наші успіхи є доказом підтримки політики рідної Комуністичної партії.

С. ШМАТ,
інженер-конструктор
СКБ заводу «Червона зірка»,
м. Кіровоград.

Молодь схвалює

З великим задоволенням сприйняли трудящі Онуфріївського району Заяву Народи представників комуністичних і робітничих партій. Після її опублікування в колгоспах імені Жданова, імені Леніна, імені Чапаєва, «Дніпро» відбулися відкриті комсомольські збори, присвячені обговоренню цього важливого документу. Юнаки і дівчата у своїх виступах гаряче схвалювали заяву, яка ще раз підтверджує єдність світового комуністичного руху, вірність справі боротьби за мир в усьому світі.

А. ЯРУШЕНКО,
секретар Онуфріївського райкому комсомолу.

Сталінградську ГЕС пущено на повну потужність

СТАЛІНГРАД, 9 грудня. (ТАРС). Сьогодні ввечері дав промисловий струм останній, 21-й гідроагрегат Сталінградської ГЕС. Таким чином, найбільший у світі гідрозвузол став до ладу. Загальна потужність його турбін — 2 мільйони 415 тисяч кіловат.

У ЦК КПРС

ЦК КПРС постановив перенести строк скликання чергового Пленуму ЦК КПРС на січень 1961 року.

ЗРОСТАТИ ГВАРДІЇ

СІЛЬСЬКИХ МЕХАНІЗАТОРІВ

Це було справжнє, радісне свято сільської юні. 800 запальних, дружних зібралося в той день у святковому залі обласної філармонії на свіжій традиційній зліт активу учнівських навчально-виробничих бригад Кіровоградщини.

Зійшлися сюди, щоб доповісти про наслідки своєї праці.

Ім, кращим із кращих, найпрацьовитішим з працюючих, доручили товариші поділитися своїми успіхами і досягненнями, невдачами і шуканнями, своїми захоплюючими планами.

Справді, великі трудові діла на рахунок шкільних виробничих. На тисячах колгоспних гектарів трудилася 180 учнівських бригад. Їхніми молодими, часом ще не зовсім умілими руками, вирощено високі врожайні

На III обласному зльоті активу учнівських навчально-виробничих бригад

Слово надається голові колгоспу «Родина», Знаменського району, тов. Лелеці. Він високо оцінює навчально-трудова діяльність богданівських школярів, виробничу бригаду яких працює на базі цієї сільгоспартії.

— Поля учнівської бригади — це наші дослідні поля, — говорить він. — Учні ведуть велику дослідницьку роботу, і ми користуємося в колгоспі результатами їхніх шукань, впроваджуємо в наше виробництво.

Богданівська середня школа далеко відома за межами нашої області. І в цьому немала заслуга вірних друзів — місцевих колгосп-

Верба запевнив усіх присутніх, що після закінчення школи неодмінно піде працювати в колгосп і обов'язково продовжуватиме заочну свою освіту у вузі.

Привітала учасників зльоту знатна доярка з колгоспу імені Ульянова, Ульянівського району, тов. Мельничук.

Під бурхливі оплески виходить на трибуну прославлений свинар Протопопівської сільгоспартії імені Леніна Леонтій Лукашевський, вчорашній випускник, вихованець учнівської виробничої бригади. Він поділився з присягненими своєю радістю — високою оцінкою його праці особисто М. С.

виховної роботи з продуктивною працею. Почесними грамотами обкому партії та облвиконкому нагороджені школи Бобриньського району за вирощення тутового шовкопряда. Премійовані трактором і причіпним знаряддям Синьківська середня школа, Ульянівського району, Первозванівська, Кіровоградського району, Ново-Архангельська середня школа. Ряд шкіл відзначені грошовими преміями, Почесними грамотами обкому комсомолу та обласного відділу народної освіти. Цінними подарунками премійовано кращих членів навчально-виробничих бригад.

Делегати зльоту одностайно прийняли звернення до всіх старшокласників області із закликом — ширше розгортати соціалістичне змагання серед учнівських виробничих бригад, підвищувати свої знання, тримати курс на механізацію.

Дружні бесіди зав'язувалися між учасниками зльоту під час перерв.

На знімку (в першому ряду зліва направо): десятикласник Богданівської СШ, Знаменського району, Леонід ФОМЕНКО, восьмикласниця Клишівської СШ, Кіровоградського району, Олена ХРАМЧЕНКО, учениця десятого класу Новопраської СШ Ніна ПРОСВІРІНА; учениця восьмого класу Клишівської СШ Кіровоградського району Поліна КАЖАНОВА; учениця десятого класу Новопраської СШ Валентина ГОРНОСТАЄВА; тракторист колгоспу імені Кірова, колишній випускник Новопраської СШ Віктор ДОНЕЦЬ, (в другому ряду): учениця восьмого класу Богданівської СШ Діна КРАЙВАНЕЦЬ; учениця десятого класу Богданівської СШ Лариса ЖЕРБЦОВА; учень десятого класу Богданівської СШ Анатолій ЧЕРНИШ і учениця десятого класу Новопраської середньої школи Таміла БОНДАР. Фото В. КОВПАКА.

різних сільськогосподарських культур. Цим рукам скорялися трактори і комбайни на просторах соціалістичних ланів, слухливо підкорялося гомінливе пташине стадо.

І кожен, хто бачив їхню працю, глибоко переконався: ні, не барчуки, ніженки і білоручки виростають нині в радянських школах. Міцніє і набирається сил працююча, високо свідомо, освічена зміна, яка вмє вже тепер показувати зразки в труді, вмє на практиці застосовувати знання основ наук, набутих в школі.

Тому й не соромно їм сьогодні на зльоті перед своїми старшими товаришами, вчителями, знатними колгоспниками і спеціалістами сільського господарства, керівниками партійних і радянських органів, численними гостями.

Один за одним піднімаються на трибуну делегати зльоту. Присутні ловлять кожне слово їхніх дзвінків голосів, вслухаються в переконливі цифри і факти коротких трудових рапортів...

ніків. В сільгоспартії розуміють важливість виховання підрастаючого покоління, не дивляться на школярів, як на якусь допоміжну силу. Тому й випускає школа для своєї артілі чудові кадри юних трудівників, які в перші роки самостійного життя стають кращими виробничниками, пліч-о-пліч крокують з прославленими героями, ветеранами праці.

Схвилюваним і піднесеним був виступ члена виробничої бригади з Онуфривської середньої школи Івана Верби. Юнак розповів про чудові наслідки роботи в своїй бригаді, про своїх друзів і про себе особисто. Іван — десятикласник, але хлопець вже оволодів сільськогосподарською технікою, навчився водити трактор, комбайн, автомашину. Все це він вивчав у школі в гуртку юних трактористів, а дома завжди міг одержати найповнішу відповідь і консультацію від батьків. Адже вони теж механізатори. Батько — комбайнер, мати — комбайнерка і трактористка. Іван

Хрушовим, який надіслав молодому свинарю вігальну телеграму. Він звернувся до всіх юних друзів із закликом: віддати всі свої знання і сили служінню Батьківщині.

На зльоті був присутній міністр освіти УРСР І. К. Білодід. Від імені міністерства освіти він гаряче гоздоровив учасників і побажав їм успіхів.

— Основа перебудови школи — органічне поєднання навчання з працею, — сказав він. — Раніше школа давала своїм вихованцям, так би мовити, чисті, абстрактні знання. Тепер її випускники мають професію в руках. Всю виробничу діяльність треба ставити на науково-педагогічний фундамент. Праця не повинна бути заради праці, якоюсь самоціллю. Треба так організувати справу, щоб учні в праці одержували агрономічні знання на базі широкі механізації. Не можна допускати кустарщини і шаблону. Треба завжди пам'ятати про професійний рівень наших майбутніх будівників комунізму, які впроваджуватимуть в усі галузі сільськогосподарського виробництва широку механізацію і електрифікацію.

Перед делегатами зльоту виступили завідувача відділом шкіл обкому КП України тов. Сухаревська, секретар обкому комсомолу тов. Неділько. В роботі зльоту брав участь секретар обкому КП України тов. Сергієнко. Широ і тепло учасників зльоту привітали юні піонери Кіровограда.

Заступник голови обласної Ради депутатів трудящих тов. Корнеев оголосив, що перехідний Червоний прапор обкому КП України та облвиконкому присуджується вряду Богданівській середній школі за успішне поєднання навчально-

ВЧИТЕЛЬ-ЗВАННЯ ВИСОКЕ

ЗВІТИ І ВИБОРИ В КОМСОМОЛІ

До редакції надійшов лист: «Учні не відчують інтересу до навчання. Уроки проходять нудно. Деякі вчителі з'являються на урок напідлітку...»

Хто ж ці вихователі? Адже вони, напевне, виховувалися в одному з вищих учбових закладів.

Знову й знову виразно звучить вимога: з педагогічних вузів повинні виходити спеціалісти великої ерудиції, високої культури, моралі. Інших не може бути. Інших просто не можна називати високим словом вчителя. І вся відповідальність за належну підготовку спеціаліста лежить на учбовому закладі. Десята комсомольська конференція, яка днями пройшла в Кіровоградському педагогічному інституті, показала, наскільки глибоко усвідомлюють студенти значимість підготовки до самостійної роботи. Відразу ж доводиться обмовитись, що більшість виступаючих не виходила за межі студентського життя.

Перш за все нестача глибокого аналізу фактів і подій відчувалась у доповіді секретаря комітету комсомолу інституту С. Мельничука. Десь на початку доповіді відмітив, що комітет в цьому році розібрав персональних справ студентів більше, ніж будь-коли. Винесено сувору догану з занесенням в особову справу студенту В. Ромашку і П. Нечасенку за крадіжку. За обман товаришів виключений з інституту Г. Янов, двічі потрапляв у витверезні майстер спорту О. Куріс. Звичайно, це не характерні для інституту приклади. Та несумісність їх із званням майбутнього вчи-

теля заслуговує серйозної уваги.

Яка ж конкретна причина аморальних явищ? «В групі не ведеться активна боротьба з дрібними провками», — цим зауваженням вичерпується все пояснення секретаря.

З року в рік найбільше турбот завдає факультет фізичного виховання: переважна більшість персональних справ, розібраних комсомольським комітетом, прийшла саме звідти. Чим пояснити і як усунути таке становище? Ніхто не стане протестувати проти висловлювання секретаря комсомольського бюро факультету фізвиховання Г. Розенфельда, що в педінституті не повинно стояти питання про дисципліну. Та одного побажання тут не досить. Таке питання все-таки нині найбільшочіше. Навіть випускники факультету дозволяли собі самочинно залишати школу під час педагогічної практики, встановлювати другий вихідний день. Яких же заходів думає вжити комсомольське бюро факультету, щоб вплив з прориву в дисципліні, Г. Розенфельд так і не сказав.

Багато виступаючих — В. Александров, С. Кононенко, Л. Ільченко, М. Цибульський із занепокоєнням говорили про ще незадовільну роботу гуртків художньої самодіяльності, спортивних секцій, про те, що від окремих вечорів відпочинку віє нудьгою. Потрібна розмова. До цього часу в інституті немає хорошого хору, відданий забуттю випуск усіх студентських журналів. А чи не соромно, що група студентів, яка допомагала збирати врожай в радгоспі «Устимівський», Устимівського району, за півтора місяці не спромоглась дати в селі жодного концерту? Студент з курсу філологічного факультету А. Ніцой висловив пропозицію, що було б корисно поцікавитись досвідом роботи художньої самодіяльності в інших педагогічних вузах. Як в художній самодіяльності, так і в спортивній роботі відсутня ще масова участь студентів.

Але мало хто з делегатів наголошував на значенні художньої самодіяльності, спорту тощо, як засобу професійного удосконалення; підготовки до роботи в школі.

Більшої уваги заслуговує й нова, дуже важлива справа — набуття студентами громадських професій. Характерно, що серед невістигаючих більшість тих, які не беруть участі в громадському житті. Тим часом в школі більший успіх забезпечено тому викладачеві, у якого добре розвинутий хист організатора.

Справедливо зауважив директор інституту Ф. Г. Овчаренко, що коли кожний студент уважатиме інститут своїм другим домом, буде послідовним патріотом його, тоді можна безумовно вважати, що комітет комсомолу інституту свої обов'язки виконає.

А. ВОЩАНСЬКА.

До читачів газети «МОЛОДЬ УКРАЇНИ»

У зв'язку з численними листами комсомольців і молоді, в яких вони просять допомогти передплатити газету «Молодь України» повідомляємо, що тираж газети порівняно з минулим роком не зменшується і передплата приймається без обмежень. З питань передплати треба звертатися до уповноважених контор «Союздруку» і до листонош.

Редакція газети «Молодь України».

НОВА МУЗИЧНА ШКОЛА

Нещодавно діти шахтарського міста Олександрії одержали чудовий подарунок — нове приміщення музичної школи. Слухачами першого концерту в новому залі були його будівники.

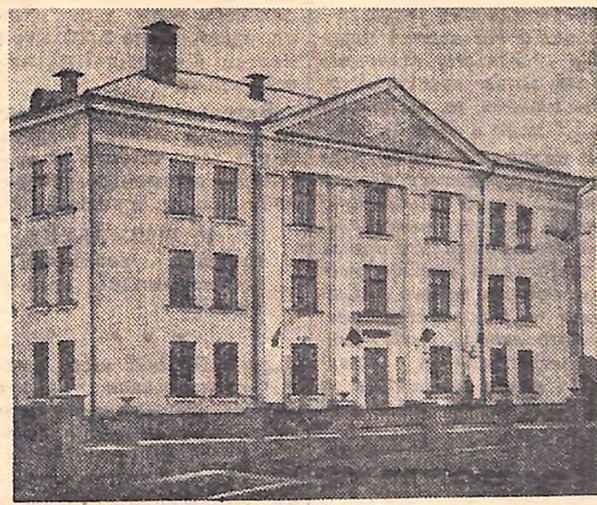
Зараз учні та педагогічний колектив з великим натхненням працюють над засвоєнням програмового матеріалу, над удосконаленням гри на обраному учнем музичному інструменті. Заняття ведуть здібні молоді викладачі Л. Карпова, Н. Сваричевська, Л. Кучер та інші.

Попереду ряд відповідальних виступів: лекція-концерт про життя і творчість П. І. Чайковського, декілька концертів на день виборів народних судів, новорічний бал-маскарад. Кожного дня школа старанно готується до цих виступів.

В. ШКЛЯР, юнкор.

На знімку: загальний вигляд Олександрійської музичної школи.

Фото Л. Ковпак.

„МОЛОДОМУ КОМУНАРУ“ ВІДПОВІДАЮТЬ

У кореспонденції «І в Суботці прийде зима», опублікованій 18 листопада ц. р., йшлося про погану підготовку до зими тваринницьких ферм в артілі імені Леніна, Знаменського району.

Секретар Знаменського міськкому ЛКСМУ т. Гребенюк повідомив, що кореспонденція обговорювалася на комсомольських зборах колгоспу. За погану роботу завідуючого фермою комсомольця М. Іванова суворо попереджено, а секретаря комсомольської організації І. Демешка зобов'язано звернути особливу увагу на створення умов для роботи тваринників.

ЯК ЗАДУМАНО, ТАК І ЗРОБЛЕНО

МАЙБУТНЄ хвилює кожного і особливо випускників шкіл. Десь під кінець року кожен з десятикласників Ново-Миргородської середньої школи задумувався: куди піти далі? Переважна більшість твердо намітила свою дорогу в самостійне життя. Людмила Врадій і Тамара Панасенко вирішили стати лікарями. Їх давно приваблює ця професія. Євген Довгий ще з дитячих років любить машини. В старших класах хлопець

ознайомився з будовою автомашин, тракторів, комбайнів. Йому подобається працювати в степу, на роздоллі. Шоферами хочуть бути Степан Таран і Володимир Ткаченко.

І ось проминуло два роки. Тамара Панасенко закінчила медучилище. Людмила Врадій — першокурсниця Одеського медичного інституту. Євген водить трактор на полях сусіднього району. А Степан шофером працює в селі Кам'яні. І здійснились їх мрії тому, що кожен з них йшов по твердо наміченому шляху.

Л. ДОВГЕНКО, юнкор.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» 11 грудня 1960 р., 2 стор.

Олена ЖУРЛИВА

ОЛЕНА Костянтинівна Журлива (справжнє прізвище — Котова) народилася 14 червня 1898 р. в м. Смілі на Черкащині в сім'ї вчителів. В 1922 р. закінчила Київський інститут народної освіти.

Писати вірші починає в дитячі роки. Друкується в дореволюційних і в нових газетах і журналах. В 1926 р. О. Журлива видає першу збірку поезії «Металом горно», а незабаром — збірку лірики «Багряний світ» (1930 р.). Одночасно виступає з літературно-критичними статтями, перекладає на російську мову твори Лесі Українки та В. Стефаника.

Багато років О. Журлива віддала педагогічній, редакторській та редакційній роботі. В післявоєнний час учительвала в школах Харкова, Дніпропетровська та Кіровограда. Зараз поетеса проживає в Кіровограді, незважаючи на свої літа, творить нові поезії.

В сьогоднішньому номері газети подаємо два нових вірші Олени Журливи.

М. СТОЯН, Н. ДОБРИН.

Серце б'ється схвильовано

І хоч говорив він про те, що всім давно відомо, про що кожне серце з боєм чекає, слухали його розповідь, затамувавши

що допомагають, що рятують нас. — І за дітей, за Анелюку, Саву, Тараса, Василька, — кишу Лихачов.

— Турунда! Всі ваші тости й побажання — чудесні. Але мій — найкращий. Сядемо криво, скажемо прямо: я п'ю за те, щоб нежонаті поженилися, щоб у кожного діти були, як дубочки, а внуки, як орли!

..В очі Ріммеру впав листок календаря — 23 лютого 1944 року. Три дні тому він обвів цю дату синім чорнилом. Знав-бо її значення. Вирушив з дому до Софронівки. Перебривав у пам'яті останні тяжкі вісті з фронту, зокрема, останню з них — розгром 19 лютого великого угруповання в районі Корсунь-Шевченківського.

Минув одну вулицю, другу. Спинився біля геть залитою водою вулички. Щось сказало йому: тут! Брів по воді, виліз на насип. Його погляд прикувала невеличка хатина. Ковзнув своїми булькатими очима по подвір'ю, глянув у садок. Цей будинок минають усі... Він теж дуже добре знав звичай своїх солдатів. В саду виднівся недавно насипаний горбок під яблу-

— Ви! емо, хлопці! Вона, окаянна, без доброго слова дуже горло дере. Я вам здоров'я бажаю, нашій Червоній Армії — перемоги!

— За дорогу на Берлін і за ваше здоров'я, діду і мамі! — проголосив синьоокий Агеев.

— Я — за всіх добрих людей,

(Продовження. Поч. див. в №№ 60, 61, 62, 64, 66, 67, 69, 70).

нею Могила. Тут. Вони тут. Хтось не витримав болю від ран і помер... Затремтів. Намацав у кишені підвір'я і, зігнувшись, пробрався через ганок у кухню. Там над плитою сушилися закривавлені бинти. Нечутно перейшов через кухню, відкрив двері в кімнату — і закалатало в шаленій радості серце. Нарешті він побачив тих, кого довго шукав.

Назустріч йому — погляди суворі й колючі, і в кожного немає переляку.

— Гутен таг!

Мовчали. Ніби відчували, хто прийшов, хто вітає їх.

Ріммер потягнувся до кишені. Витяг коробку сигарет.

Ковзав сірими, безбарвними очима по всіх. Шестеро. А було сім. Той, сьомий, лежить у садку... Двоє азіати, інші — росіяни. Жінка й дід звідси. Українці. Інтернаціонал... Сигарок не бере ніхто. І він відступає назад. Зачіпати їх страшно. В них же може бути зброя, гранати. Вони знищать і себе, і його. Відступає під їхніми колючими поглядами...

В кухні немає нікого. Зітхав вільніше. Ні, він їх тепер не стрілятиме. Перед тим, як вбивати свої жертви, він довго мучитиме їх.

Ніхто з них не перейде в інші хати, ніхто не провалиться крізь землю, вони не зникнуть нікуди, а він зараз же повернеться з своїми помічниками, пожене всіх у жан-дармерію, накаже звалити з під,

(Продовження на 4-й стор.)

Комсомольська

Ми кров заводів, сіль землі,
В душі у нас безмежна сила,
Ми народились на риллі,
В заводах криця нас хрестила.
Хіба не молоти в руках,
Хіба не в нас орліні зльоти?

Ми скрізь: на хвилях і в рядах
І воєнмори, і пілоти.
Вперед, вперед, товариші,
Завзяття в серце, прапор в руки!
За розквіт вільної душі,
За свято праці і науки.

Влітку

Липневий ранок. Теплі роси
Забрало сонце в обіг свій,
Блищать веселками покоси
У рамі хліба золотій.
Синіє небо над полями,
Повітря чисте, як кришталь...
Пташиний гомін зливсь у гаму,
І піснями лине в ясну даль.
Куди не глянеш — гони й гони,
Колгоспна сила молода,

І серце лунко б'є у дзвони
За радість мирного труда.
Минає день, лягають тіні,
Спочити сонце йде за ліс,
На межках сплять волошки сині
І не чути стукоту коліс.
Спочити пішли й робочі люди,
Забрала землю ніч в полон.
Безмежний спокій, тиша всюди,
На лан спадає тихий сон.

ЗУСТРІЧ

Над деревами вітер шаста...
Ач, бешкетник, забаву знайшов!
Білокіра берізка, здрастуй,
Я до тебе у гості прийшов.
Що, не можеш ніяк пізнати,
Постаріла? Ну що ж, визнаю.
Пам'ятаєш, це той, кирпатий,
Що ловив голубів у гаю.

А тепер я вже виріс, глянь-но,
Вже не знизу — згори, здаля,
Та і ти одягнулась гарно,
У розкішне своє гілля...
Над деревами вітер шаста...
Ач, бешкетник, забаву знайшов!
Білокіра берізка, здрастуй!
Я до тебе у гості прийшов.
Олександр ЧЕРНЕЦЬКИЙ.

За Тясмином гуркочуть поїзди

За Тясмином гуркочуть поїзди...
А їм, щоб помахать крилом-рукою,
Сади, Кіровоградщини сади
Біжать навстріч веселою юрбою.
В імлісту рань і в сині вечори
Біжать, біжать вони із-за гори.
До шпал, на залізничне полотно.
Звучить гранчастий колос буйних нив,

І заглядають яблунки в вікно
На полустанках ген серед полів.
За Тясмином гуркочуть поїзди...
Там і мої колісь ходили ноги,
Та чи знайдеш минулого сліди,
Що серце розтривожує завжди?
Уклін тобі, моя земля, з дороги!
Л. ТЕНДЮК.

Від переспівів — до поезії

(Огляд віршів початківців)

На редакційний стіл лягли різнокольорові конверти. І, як завжди, добру половину з них займають листи з віршами початківців. І це не випадкове явище. Адже сьогоднішній день надихає нашу прекрасну молодь не тільки на трудові подвиги, а й на пісню... Хорошу пісню, написану за покликком гарячого серця. І хай у перших поетичних спробах початківців досить часто трапляються недовершені рядки, слабуваті рими, бідні образи — вірші хвилюють, говорять про високе духовне життя юнаків і дівчат.

Ось перед нами нова поезія вчителя Михайла Вдовенка з села Петрово, Петрівського району, «Свободу Манолісу Глезосу».

Звільніть Маноліса, кати,
Він сонця хоче і свободи.
Він хоче, щоб усі народи
Жили як друзі, як брати!
Звільніть Маноліса, кати!

У цих рядках немає нічого особливого нового. Але ж якою силою віє від кожного слова! Це тому, що автор зумів своє хвилювання тісно переплести з всенародним гнівом до душителей святої правди. Михайло Вдовенко, як і всі чесні люди, вірять у визволення вірного сина Греції.

...Вже Спарта, Аттіка й Хіос
Збирають сили до борні,
Щоб знищить мури кам'яні...

Оце і є справжня поезія, писана силою любові до людини, ненавистю до її гнобителів. Рядки подібних віршів не можуть не схвилювати трудові серця.

Серед авторів загалом непоганих віршів зустрічаємо і поезії нашого позаштатного кореспондента з с. Грушки, Ульянівського району, Михайла Шевчука:

Місяць ясноликий
Стрічку золотаву
Заплітає в коси
Молодій тополі.
Кучерявить вітер
Росляну отаву,

Линуть передзвони
Колоса у полі.

У вірші «Другові» молодий поет звертається до свого ровесника з заклинком: нести все тепло юної душі для людей, між люди, сміливо вибирати життєву дорогу, не лякатися труднощів.

І прямуй у далі,
Не лякайся зливи, —
Листи тоді, мій друже,
Будеш ти щасливий.

Такими рядками закінчує Михайло Шевчук свою нову поезію.

У початкуючого автора вже написано досить багато віршів. І в кожному з них він оспівує рідний край, його чарівну красу, вічну молодість. Це — досить похвальна риса творчості. Але початківцеві занадто поспішно осмислює теми, недопрацьовує рядки і цілі строфи віршів. Внаслідок цього в цілому ряді поезій цікаві задуми тануть за вуаллю недовершеності. Отже, молодому автору потрібно більше виношувати теми віршів, а при роботі над ними — бути більш вимогливим до себе. Адже навіть великий майстер слова Лев Толстой, працюючи над своїми творами, по багато разів переписував одну й ту ж сторінку, можливо, лише заради того, щоб підкріпити її єдиним словом. Це ж можна сказати і про Володимира Маяковського, і про А. П. Чехова.

Радує те, що у поетичній вінок Кіровоградщини вилітають свої голоси все нові й нові автори. Це — Марія Домбровська з с. Луцково, Ульянівського району, Рая Борисенко з м. Кіровограда, Володимир Лужанський з с. Липовеньке, Голованівського району, Галина Шустерова з м. Олександрії, Сергій Гни-

ляк з Олександрівського району та багато інших.

А ось вірші П. Охотника з с. Копанки, Хмельівського району. У них йдеться про золоті закони Радянської Конституції, про дружбу народів. Є у початківця і сатиричні вірші, в яких він засуджує пошлість і мішанство, викриває дармоїдів і рвачів.

«Вірші я складаю нерегулярно... коли є охота. Нешодавно я був у лісі і на мене там наступило поетичне натхнення. Писати старався всім своїм поетичним вмінням... Дуже прошу надрукувати» — пише учень дев'ятого класу Озерської середньої школи, Ново-Гороргівського району, Павло Полярус. А називається вірш «Осінь». Ось його початок:

Листя опало,
Цвіти засихають,
Поле чорніє,
Пташки завмирають...

Звичайно, у цих чотирьох рядках поезії немає зовсім. Вислів «пташки завмирають» — не точний. Адже пташки по осені відлітають у теплі краї, у лісі стає менше дзвінких голосів. То чи не краще було сказати «завмирає ліс»? А поле ж по осені не чорніє, а зелене ніжними сходами посівів. Слово «цвіти» — російське.

Літературний вечір

У СЕРЕДУ в клубі Ульянівського відділу радгоспу відбувся творчий звіт членів літературної групи, яка працює при районній газеті «Шляхом Леніна». Перед слухачами з читанням своїх віршів і оповідань виступили літературно-початківці Михайло Шевчук, Тамара Субота, Василь

Все це трапилося тому, що (як пише сам автор) Павло складає вірші, коли є бажання. А останнього для написання справжнього вірша досить мало. Потрібно до кожної теми прикладати всі свої спостереження над людьми, природою, старанно вписувати кожен рядок, кожне слово. Теми слід брати ті, які найкраще знаєш, які хвилюють, вчать, допомагають людині у повсякденному житті.

Станіслав Мостовий з м. Знамянки присвятив свої вірші благородній темі миру:

За мир — наш лозунг всім відомий,
За мирну працю для людей,
Іде народ великий гордо
Під стягом ленинських ідей.

Чому ж не можуть бути надруковані такі вірші? Тому, що автору не вдалося розкрити тему з новою точкою зору. Станіслав Мостовий пішов у даному випадку шляхом декларацій, забувши про основний закон поезії: шукання свіжих образів, узагальнень і роздумів.

Вічний неспокій у творчих шуканнях, кропітка вперта робота над словом, заглиблення у трудові будні людей — необхідні риси для творчості початківців. Тільки вони допоможуть створити справжню поезію.

Валерій ОР'ЄВ.

Гошуляк, Дмитро Дрозденко та інші товариші

Після цього силами самодіяльного колективу Будинку культури був даний концерт.

О. КИСЕЛЬОВ,

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»
11 грудня 1960 р., 3 стор.

Серце б'ється схвильовано

(Продовження).

потрощити кості і коли вони корчтимуться в болях на землі, ставатиме ногою на груди і стрілятиме в очі, тільки в очі.

Не обминаючи калюжі, йшов у жандармерію. Все спало в ньому.

...Від села й до села ходив і носив не бомби і міни, але слово було сильнішим від бомб і мін... Палали скирти, злітали в повітря ешелони і машини, кулі знаходили катів — комендантів, старост, карателів, поліцаїв.

Ріммер шукав поранених. Бондар стежив за Ріммером.

Коли німець завернув на Безіменну вулицю, Петро Петрович причаївся на краю вулиці, між вишняком.

Сірою стрічкою лежала в берегах річка. Над нею верби схилили своє заплакане гілля. Вуличка і вода... Від саду крадуться люди. Їх сполохав гестапівець, і вони непомітно вертаються назад... Ріммер заходить в хатину, а потім вирушає в містечко, певно за своїми головоузовами.

Бондар прийняв останнє рішення: вбити гадину. І ще з тугою подумав, що він дуже хотів побачити поранених бійців.

Вбити... вбити... вбити... Але не в селі, а в містечку. Далі, далі від вулиці Безіменної, від хатини. Щоб інші не напали на слід. Вулиця робить крутий поворот.

Ріммер обернувся і байдужим поглядом ковзнув по постаті старого сивого діда, що кудись поспішав.

Лікарня. Високі дуби й берестки. Клени. Назустріч йде патруль, в пориві зупиняється. Дід обертається і, мов блискавиця, кидається на Ріммера. Вдарив ножем у груди, полоснув вдруге по горлу... І не втік. Бо й втікати було нікуди. Фашисти, як собаки, кинулись до Петра Петровича. Під ударами він впав на брук...

РІММЕР ні з ким не любив ділити таємницю. Про свою знахідку він не встиг розповісти нікому. Але того не знали ні бійці, ні Ніна Андріївна. Вони знали тільки, що в містечку зривають будинки, що на захід тікають більші і менші «фюрери», що все наближається й наближається грім канонади. Ніна Андріївна німа, безпорадна дивилась на хлопців. Сталось те, чого вона найбільш боялась: хлопців побачив фашист...

— Живими не дамось! — сказав за всіх Кривоногов. — Скажіть, мати, дідові Андрію, хай сокири знайде для нас. І спасібі вам за все. Та не осудить нас. Вам не місце тут, втікайте, переходьте у сусідів.

— О, ні! Я вас не залишу ніколи...

Так у тривозі минули день і ніч, і вранці сонце розігнало хмари і вперше за всю зиму й початок весни настав ясний день.

До стомлених бійців зайшов дід.

— Що там? — обернулись до нього.

— Хлопці! Чує моє серце — наші йдуть. «Катюша» вже грає...

З-за гори, з-за перелісу, з-за туманів виплило сонце.

З півночі, із сходу — вже чути було й у кімнаті — наближався грім. На вулицях лементували фашисти. Лунали вибухи.

Ще раз вийшов на вулицю дід і приніс довгождане: «Тікають! Тікають!».

Грім все ближче, ближче, за горою. Вже нагородах рвуться снаряди, на вулицях точиться бій, вже чути перестук автоматів і кулеметів, свистять, дзвять кулі, впираються в стіни. А сонце піднімається все вище і вище. Ясне, прекрасне, воно кидає промені у хатину, на ліжко, на соломку, на напружені обличчя...

Дід Андрій підняв шапку-ушанку. Ні, не почувось. З-за озера несеся наростаюче, дуже:

— Ура-а-а! Ура-а-а!

Чути, як хтось біжить по подвір'ю, по воді. Загуркотіли двері, вдарились об стіну. Дід стиснув і підняв сокиру.

Раптом дід Андрій опустил сокиру. В кімнату, в розстебнутій фуфайці, з хустиною в руках, як весняна пташка, влетіла дівчина. Вона сміялась і плакала з радості: — Виходьте! Наші на вулицях!

(Далі буде).

Спорт

На другому місці кіровоградці

ЦІКАВО і напружено пройшли республіканські змагання з фехтування у кіровоградському фізкультурному залі ДСТ «Авангард». За першість боролися представники трьох областей: Кіровоградської, Дніпропетровської та Черкаської.

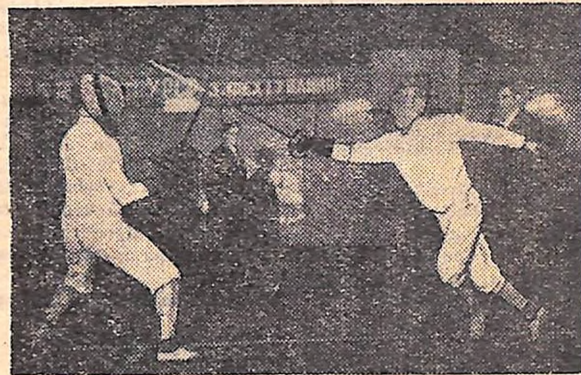
В результаті гострої спортивної боротьби перше загальнокомандне місце завойували спортсмени Дніпропетровська, які набрали сім очок. З такою ж кількістю очок закінчили змагання і кіровоградці. Але через те, що в останніх менше завойовано перших місць, їм присуджено друге місце. Черкацями, набравши десять очок, задовольнилися третім місцем.

Якщо кіровоградські спортсмени програли загальнокомандне перше місце в

боротьбі на рапірах, то, змагаючись на шаблях, вони довели свою високу технічну майстерність і волю до перемоги. Команда в складі майстра спорту СРСР В. Єреженка, першорозрядника А. Ніколобая, другорозрядників В. Власова та Ю. Олежа зайняла перше місце. Друге і третє місця з цього виду фехтування відповідно поділили між собою фехтувальники Дніпропетровська і Черкас.

У змаганнях на шпагах кіровоградці зайняли друге місце. Перше місце вибороли дніпропетровці.

На знімку: один з моментів поєдинку на шаблях кіровоградців Володимира ЄРЕЖЕНКА (справа).

МИ БУЛИ В «АЛМАЗНОМУ»

«Алмазний» — піонерський табір поблизу Києва. Тут недавно проходив республіканський семінар піонервожатих з виробництва. Кіровоградщину представляли семеро: Валя Чушенко з Хмельівської РТС, Люда Савранська з Гайворонського паровозо-ремонтного заводу, Валя Войтенко з Маловіснівського цукрозаводу, Тоня Марушевська з Голо-

ванівської районної газети, Льоня Медведєв з Семенівсько-Головківського вуглерозрізу, Женя Ковальов із Знамянського вагонного депо і я.

Ми привезли з семінару безліч нових задумів, планів.

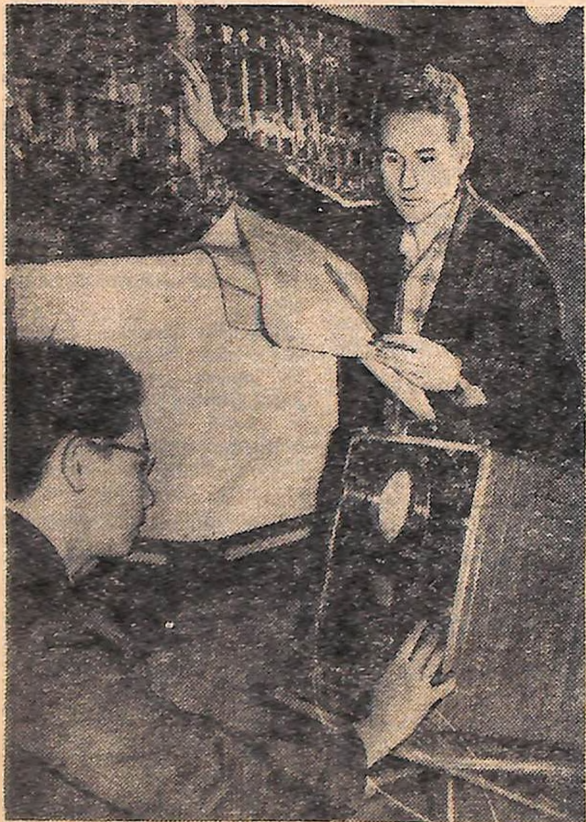
Д. КУРЯЧЕНКО, робітниця Кіровоградської панчішної фабрики.

Лічильний центр у Вищому технічному училищі імені М. Е. Баумана

МОСКВА. У Вищому технічному училищі імені М. Е. Баумана створюється великий лічильний центр, оснащений сучасним вітчизняним устаткуванням. У монтажі, установці і налагодженні устаткування лічильного центра беруть участь викладачі, аспіранти кафедри математичних машин і студенти приладобудівного факультету.

На знімку: інженери лічильної лабораторії А. А. Нігай і І. П. Норенков за налагодженням «операційної пам'яті» електронної швидкодіючої лічильної машини «Урал-2».

Фото В. Янкова. Фотохроніка ТАРС.

Герої наших днів

КОНКУРС

на кращі оповідання, нарис, вірш

Редакція газети «Молодий комунар», обласна рада профспілок, обласний комітет ЛКСМУ на честь пам'яті Тараса Григоровича Шевченка і з метою залучення широкого авторського активу **ОГОЛОСИЛИ КОНКУРС НА КРАЩІ ОПОВІДАННЯ, НАРИС, ВІРШ.**

Твори, представлені на конкурс, повинні відображати життя молодих трудівників області і можуть бути присвячені праці, навчанню, відпочинку і побуту молоді. В оповіданнях і нарисах слід показувати героїчні діла молоді в роки громадянської і Великої Вітчизняної воєни, творчу працю робітників і колгоспників, молодих спеціалістів, випускників технікумів і вузів, передовиків семирічки.

Як у прозових творах, так і в поезіях необхідно розкривати яскраві образи юнаків і дівчат, їх високої моральної якості: патріотизм, вірність обов'язку, любов до своєї справи, почуття колективізму, чудові риси героїв наших днів — членів бригад і ударників комуністичної праці.

Розмір оповідання чи нарису — не більше восьми сторінок машинописного тексту (через два інтервали). **КРАЩІ ОПОВІДАННЯ, НАРИСИ І ВІРШІ В МІРУ НАДХОДЖЕННЯ ДО РЕДАКЦІЇ ВМІЩУВАТИМУТЬСЯ НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ТВОРИ ПРИЙМАЮТЬСЯ НА КОНКУРС ДО 10 БЕРЕЗНЯ 1961 РОКУ.**

Кращі з них будуть відзначені такими преміями:

ЗА ОПОВІДАННЯ І НАРИС:

Перша премія (одна) — 500 крб.
Друга премія (дві) — 300 крб.
Третя премія (три) — 200 крб.

ЗА ВІРШІ І ПІСНЮ

Перша премія (одна) — 350 крб.
Друга премія (дві) — 250 крб.
Третя премія (три) — 150 крб.

Матеріали надсилати на адресу: м. КІРОВОГРАД, РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «МОЛОДИЙ КОМУНАР», «НА КОНКУРС».

Рукописи не повертаються. **ЧЕКАЄМО ВАШИХ НАРИСІВ, ОПОВІДАНЬ І ВІРШІВ, ДОРОГІ ДРУЗІ!**

РИБА-М'ЯЧ

Є ГИПЕТСЬКІ діти, граючи в волейбол, баскетбол та інші ігри, користуються особливим м'ячем — висушеною рибою фагак. Такий м'яч досить міцний, майже нічим не поступається перед шкіряним. Правда, він не витримує удару футбольних бутсів.

Коли вчені вперше побачили рибу-м'яч, то ніяк не могли зрозуміти, як вона, така кругла, може плавати. Незабаром виявилось, що фагак дуже цікава і своєрідна риба. Помітивши небезпеку, вона починає швидко ковтати воду, яка під дією особливих залоз розкладається і утворює газ. Страхіт фагак має досить

значний сліпий виросток. Газ наповнюють його, і риба стає подібною до великої кулі. Хижак, який уже роззявив пащу, щоб пообідати цією рибою, змушений залишити свою жертву: таку «кульку» проковтнути йому аж ніяк не під силу.

Якщо ж з'явиться ненажерлива акула, яка може проковтнути фагак, то цим вона підписує собі смертний вирок. Фагак, потрапивши в її шлунок, роздувається ще більше, гострі колючки, якими внизане його черво, впливають в шлунок акули — і вона гине. Тому хижаки обминають м'яленького, на перший погляд беззахисного фагак.

До перемог на клітчатих полях

ШАШКИ у нашій області користуються великою популярністю. За клітчатого дошка завжди можна побачити і дівчурі, і молоді, і людей похилого віку.

Щороку у низових колективах, в районах та містах проводяться шашкові турніри, найсильніші шашкісти області виїжджають в інші колективи з цього виду спорту, допомагають словом і ділом любителям цікавої гри.

Непоганих результатів домоглися шашкісти області, завоювавши у Львові сьоме місце в командній першості республіки. Обласна шашкова секція разом з Центральним шашковим клубом Латвійської РСР, розпочала матч по переписці Рига—Кіровоград. Це допоможе зміцненню дружніх зв'язків між шашкістами нашої області і спортсменами Латвії.

Але поряд з досягненнями є й великі недоліки, які гальмують дальший розвиток шашкового спорту. Провідні товариства «Авангард», «Спартак», «Трудові резерви» не турбуються про навчально-тренувальну роботу. Адже ніяк не можна задовольнятися проведенням однієї першості за рік.

Чи не час у Кіровограді заснувати клуб любителів шашок, який би став основним центром навчально-тренувальної роботи?

Через два дні у нашому обласному центрі розпочинається команда першості УРСР з вітчизняних і міжнародних шашок. В змаганнях візьмуть участь минулорічний чемпіон республіки — команда м. Харкова, шашкісти Києва, Одеси, Кіровограда і чотири команди, які зараз ведуть боротьбу за право участі у фіналі командної першості.

Безумовно, великий інтерес на першості викличуть чемпіон СРСР З. Ширин (Харків), чемпіон СРСР з міжнародних шашок М. Корхов (Одеса), чемпіонка СРСР серед жінок А. Великовська (Київ). Спортивну честь Кіровоградщини будуть захищати автор цих рядків, першорозрядник Л. Болтянський, А. Березовський, Е. Погрібецька та інші.

Під час змагань в колективах фізкультури міста та районах області будуть прочитані лекції, а також демонструватимуться сеанси одночасної гри на кількох дошках.

Побажаємо ж учасникам першості великих перемог у напруженій спортивній боротьбі!

М. КОНТРОБАРСЬКИЙ, голова обласної шашкової секції.

Любителям шашок

Відділ «Шашки» редакції газети «Молодий комунар» прохає тебе, юний друже, дати відповіді на такі запитання:

1. Що б ти бажав прочитати на сторінках своєї газети про шашковий спорт у 1961 році?
2. Які проходять змагання у твоєму місті, селі, районі?
3. Що б ти хотів знати про видатних радянських шашкістів?
4. Що заважає розвитку шашкового спорту на твоєму підприємстві, в колгоспі, радгоспі?

Редактор П. МАРЧЕНКО.